

1140

ב ד ר ש ו ר ק ר ל מ ט' 2/ב

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ד', ה' בחשוון תשי"ז-10.10.56 בסעה 08.30.

- השתתפו: ב. ניר - היו"ר
 ב. אזניה
 ע. איכילוב
 א. אלטמן
 ס. בגין
 י. הררי
 ש. יוניצ'מן
 ז. כסיס
 ט. סנה
 ש. רוזנברג
 י. שופמן

- סוזטניט: פ. רוזן - שר המשפטים
 ח. כהן - היועץ המשפטי
 א. ידין - המסנה ליועץ המשפטי
 ט. אלון - סגן היועץ המשפטי

- סדר-היום: 1. חוק מיטי חופים.
 2. חוק טי-המשפט.

היו"ר נ. ניר: אני פותח את הישיבה.

האם תהיה התנגדות מצד חברי הוועדה שנתחיל
 מחוק מיטי חופים, שהועבר אלינו אתמול על-ידי הכנסת, לסדרת שאינו עומד
 בסדר-היום?

ח. כהן:
 אין לי התנגדות. אבל אנחנו הכינונו לוועדה
 חוסר טעם להסקרות העתיקים שלנו, ובדרך
 זו הוא ילך לאיבוד.

היו"ר נ. ניר: אני מציע שנעביר את החוק ונקבש שהיועץ
 המשפטי להעביר לנו את החומר.

1. חוק מיטי חופים.

הוחלט: לקבל את החוק ללא שינוי.

2. חוק טי-המשפט.

ח. כהן: הוועדה הפסיקה את דיוניה בסעיף 6 של החוק,
 הן בסככות בית-המשפט העליון. בסעיף זה
 התעוררה בעיקר השאלה שנידונה בסעיף-קטן (ד) בקשר לצווים ינתנו
 לבתי-המשפט ולבתי-הדין בדבר השיפוט בסככות השיפוטיות. היתה הצעה של
 חבר הכנסת ורהפטיג, להגביל את ההוראה הזאת בהרבה לעומת מה שהמשלה

ח. כהן :

הציעה, באופן שבית-המשפט העליון, גם בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק, לא יוכל להתערב בטכנות השיפוט של בתי-הדין הדתיים כל עיקר.

מאחר שהעניין שנוי במחלוקת ומאחר שחבר הכנסת ורהפטיג איננו, הייתי מציע שנתחיל עתה בדיון בפרק השני, שהוא פרשה קלה יותר ואינה עומדת בקשר עם הדיונים הקודמים.

הוחלט: לקבל את הצעת היועץ המשפטי לעבור לדיון בפרק השני של החוק.

ט. עזריאל 8.

ח. כהן :

אין חידוש בהוראה האוסרת כי בית-המשפט המחוזי טוקס על-ידי צו של שר המשפטים. לעת עתה הקיים שר המשפטים בצו חסימה בתי-משפט מחוזיים: בירושלים, חיפה ותל-אביב, נצרת ובאר-שבע. מצדנו לא תהיה התנגדות אם הטכנות הזאת של שר המשפטים לא תקויים, ואם הכנסת תקבע, למשל, כי בית-משפט מחוזי יוקם בטקנות אלה ואלה.

בסיפא של הטעיף ניתנת לשר המשפטים טכנות לקבוע כי בית-משפט מסויים ידון בכל העניינים מסוג מסויים. למשל, הוא יכול לקבוע כי בית-המשפט המחוזי בחיפה ידון בכל העניינים הנוגעים ליטאות, יהיה מה שיהיה מקום היווצרם ויהיה מה שיהיה מקום הטורים של בעלי-הדין. דבר זה נתון כבר היום לשיפוטו הייחודי של בית-המשפט המחוזי בחיפה. היה זמן, אם אינני טועה - עד 1930, שכל העניינים הנוגעים לחברות ופירוק חברות היו נתונים לשיפוטו של בית-המשפט המחוזי בירושלים בלבד. הכנסת השניה חוקקה חוק אשר לפיו כל הפניינים הנוגעים להצהרות סנות על בעדרים בחו"ל נתונים לטכנות של בית-המשפט המחוזי בירושלים. כל אלה הם סוגי עניינים אשר בהם ניתן שיפוט לא לכל בתי-המשפט המחוזיים אלא לאחד בלבד לגבי הטדינה כולה. הטעם פשוט: יש שופט אחד או שניים בבית-משפט מחוזי מסויים אשר מתמחים בעניין מסויים, המצריך טוטחיות מקצועית סיוחדת.

אשר למלים "כל הטדינה או חלק טטנה", יתכן שענייני יטאות, למשל, יתרבו בטידה כזאת שתיקבע עיר בטל שניה, למשל, אשדוד-ים, אשר גם בה תהיה לבית-המשפט המחוזי טטכות לדון בענייני יטאות. כלומר, כאן הוכנסה האפטרות לייחד בית-משפט לטדינה כולה או לחלק טטנה.

אשר לאפטרות לחלק את בית-המשפט המחוזי לפי סוגי עניינים, זוהי תכנית עתיקת-יומין. היא נולדה עוד בטנה הראשונה לקום הטדינה. הכוונה היא לחלק את בית-המשפט המחוזי בתל-אביב לאגף פלילי ולאגף אזרחי. דבר כזה קיים בהרבה מאוד טדינות אחרות, ובערים גדולות יש לכך יתרונות פרוצדוראליים וטכניים רבים. לפעמים קשה מאוד לשכן בית-משפט גדול בבנין אחד או בצמד בניינים הנמצא בקירבת מקום. ואם מחלקים בית-משפט מחוזי לחלקים שונים של העיר, טוטב גם לחלק ביניהם את סוגי העניינים אשר בהם הם דנים, מפני שאם לאו נגרסת טירחה יתירה גם לאזרח המיטלטל מבית-משפט אחד לשני עד אשר הוא טוצא את מקומו.

אבל גם טכניות התמחות השופטים יש עניין במחלוקת בית-המשפט המחוזי לחלקים לפי העניינים אשר בית-המשפט דן בהם. אם כי אני חייב לאמר כי השופטים, או רוב השופטים, אינם חסידי ההתמחות המקצועית. הם טעדיפים להתחלף טפעם לפעם.

ישנן גם תכניות במשרד המשפטים להקים שוב מה שהיה קיים בתקופת המנדט, בית-משפט לעניינים טטחריים. דוקא בחוגי הבנקים והמסחר נטטעת טפעם לפעם הטענה שהטיפול בעניינים אלה, קודם-כל אינו מהיר די הצורך, ושנית, מצריך טוטחית מצד השופטים, אשר צריכים להתמטר לדבר זה בלבד. הדבר נעשה בהצלחה רבה באנגליה.

10.10.56

חוק בתי-המשפט

לשם מה הטלים "לגבי איזור שינוסו"?

היו"ר נ. ניר:

אם אקח טוב את הדוגמא של אשדוד-ים, יתכן
שהיה צורך להקים שם בית-משפט מחוזי אך

ח. כהן:

ורק למטרה אחת: לענייני יטאות.

חשבתי שהכוונה היא רק לרבות מסכויים
לבית-משפט מחוזי מסוים. לאחר ששמעתי את

י. טרליון:

תשובת היועץ המשפטי לשאלתו של היו"ר, אני מבין שהכוונה היא גם לחסר
תפקידים. ולזאת אני מתנגד.

אני רואה להפריד בין שני נושאים: האחד -
הקמת בתי-משפט מחוזיים חדשים. אינני רואה

ט. בגין:

כל סיבה להתנגד למתן מסכות לשר המשפטים בעניין זה. לעומת זאת
אינני סבור כי אפשר לתת לשר המשפטים מסכות ללא כל הגבלה ביחס לייחוד
עניינים לבית-משפט מחוזי זה או אחר. אין כוונתי שאין לתת לו מסכות
כלל. אבל בכמה וכמה סעיפים הנהגנו במקרים כאלה או דומים לאלה שיתוף
בהתייעצות ובהחלטה של נשיא בית-המשפט העליון. ואני מציע גם כאן להוסיף
בטיפא: "בהסכמת נשיא בית-המשפט העליון". ייחוד עניינים לבית-משפט
מחוזי הוא דבר רחב מאוד. זוהי מסכות רחבה שדי לאדמיניסטרציה. ההגדרה
היא כוללת מאוד, וטעות כך כדאי להכניס את התייעצות עם נשיא בית-המשפט
העליון.

אני סבור כי מסכותו של שר המשפטים כאיש
האדמיניסטרציה המשפטית בעניינים אשר בהם

ג. אזוביה:

אין טעום אפשרות של פגיעה בתלות השופטים - אינה צריכה להיות נפגעת.
באותם המקרים אשר בהם עומדת לנגד עינינו סכנה שאי-תלותו של שופט
תיפגע על-ידי השפעת שר המשפטים עליו, עלינו או בכלל לא לתת מסכות
לשר המשפטים, או לקשור את המסכות עם רשות שיפוטית, על-מנת שהיא תסמוך
על כך. וכשאני בודק את העניין שלפנינו, אינני רואה שום סיבה להניח
כי השופטים או בית-המשפט כיהידה ייפגע באי-תלותו על-ידי המסכות הניתנת
לשר המשפטים בעניין זה. בכך אין אני קובע עדין עמדה
בשאלה שעורר חבר הכנסת טרליון, אם יש לתת לו מסכות רק להוסיף מסכויים
או גם לחסר מהן. אבל אין סיבה להוסיף כאן את הסכמת נשיא בית-המשפט
העליון.

אני מציע להשאיר את הסעיף ללא שינוי. אני
מתנגד בעיקר להצעת חבר הכנסת בגין. אני עוד

י. הררי:

מבין את האבחנה המוצדקת שהכניס ח"כ אזוביה. אבל אם ללכת לפי הקו של
ח"כ בגין, צריך לכתוב בחוק: ככל מקום שנאמר "שר המשפטים" יהיה -
בהתייעצות עם נשיא בית-המשפט העליון. אם המביעים לכך הם ניטרוקו של חבר
הכנסת בגין, שיכולה להיכנס פוליטיקה בטעמו אלה של שר המשפטים, כי
אז ודאי שאריך להשאיר זאת בידי שר המשפטים, כי אם לאו, הוא יוכל לבוא
אלינו ולטעון: אני רוצה לעצת כך, אבל נשיא בית-המשפט העליון אינו
נותן לי. ועל נשיא בית-המשפט העליון אין לנו זיקה. יש לכנסת אמצעים
נגד שר המשפטים אם פעולותיו אינן לפי רוח המשפט, כפי שאנחנו מבינים
זאת.

אני מוכן להסכים לעקרונות שהגיעו חברי הכנסת
אזוביה והררי. יכול להיות שקרה של

ש. רוזנברג:

שופט שהיה עו"ד טוב, ולא הצליח כשופט בעניינים אזרחיים, למשל. ויש הכרח
להוציא את הדברים האלה מידיו. ואז צריך שתהיה אפשרות לקבוע שהוא יטפל
רק בעניינים פליליים. כאן אפשר לטעון את ההיפך מטענתו של חבר הכנסת
הררי: אם שר המשפטים יעשה זאת בלי הסכמת נשיא בית-המשפט העליון, יטענו:
יש כאן פוליטיקה. אבל אם הוא יקבל את הסכמת נשיא בית-המשפט העליון
זה יחזק אותו.

ט. רוזנברג: אותו חשש אפשר להביא בקיומן הרוך ביום מן הימים יבוא שר משפטים אשר יש לו פוליטיקה מסויימת, ולא ירצה שרופט טוים ישב בענייניה פליליים, מחד שלושט זה יש גישה מסויימת שאיננו מוצאת חן בעיני השר:

ח. כהן: אבל שר המשפטים לא יוכל לייחד את המשפטים שיטבו בבית-משפט מסויים:

ט. רוזנברג: אבל הוא יוכל לייחד את כל בית-המשפט, למשל, באשדוד, רק לענין מסוים.

לכן אני חושב שרצוי להכניס לגבי החלק השני של הסעיף, אינטסטוציה מקובלת. אינני קו כע עמדה בענין זה. הייתי רוצה לקבל הסברה.

היו"ר נ. ניר: יש לי רושם מדברי חבר הכנסת רוזנברג איבנו שייכיים לסעיף זה. מה מדובר לא על שופט, אשר שר המשפטים יכול לקבוע לו שהוא יפוט רק בעניינים מסויים.

אני מתנגד לדברי היועץ המשפטי, שאמר כי יכול להיות מקרה ששר המשפטים יגביל בית-משפט מחוזי מסוים לטוב מסוים של עניינים. אז אין זה בית-משפט מחוזי. אז זה בית-משפט מיוחד. לכן אני מציע למחוק את הטלים "לגבי איזור שיפוטו".

י. שופמן: הייתי מציע ששר המשפטים יצטרך לקבל בענין זה את הסכמת ועדת החוקה. הכנסת הלכה בדרך זו לגבי עניינים אדמיניסטרטיביים של משרד הנוצר, שבהם יש צורך לקבל את הסכמת ועדת הכספים.

ט. בנין: אני רוצה להדגיש כי המניע להצעת אינו קטור בשום חשדנות, לא לגבי שר משפטים זה ולא לגבי שר משפטים בתור שכזה. אם כי חשדנות לגבי אדמיניסטרציה, במידה שהיא יכולה לפעול בשטח כל כך רגיש כמו שיפוט, היא בניה לגיטימית מאוד, ויש בה מקור עמוק להבטחת החופש.

אני יכול לתת דוגמא: נניח שירבו מצלבו משפטי ריגול ויתברר כי לבית-משפט מחוזי מסוים יש יחס מסוים לנאשמים מסוג זה. זה יכול להיות דבר פטריוטי מאוד מצד האדמיניסטרציה למטר כי בית-משפט מחוזי מסוים, שיש לו יד קשה בענין זה, יהיה בעל הסמכות לדרון בענין זה. יתכן כי מבחינה עניינית זה טוב. אבל מבחינה משפטית זה דבר חסור מאוד.

אני חושב שזוהי סמכות רחבה ביותר, ולכן חסור הדבר בעיני. לכן אני מעדיף שזה ייעשה בהסכמת אותה סמכות משפטית אשר לגביה אין חשד פוליטי. ואינני רוצה כל סיבה מדוע לא נוסיף פה: בהסכמת נשיא בית-המשפט העליון.

היו"ר נ. ניר: אולי היית מוטר בכקום "הסכמה" - "התייעצות"?

ח. כהן: בנוגע להצעת חבר הכנסת טרלין, אשר היו"ר הצטרף אליה, המטלה לא תרונם הסתייגות את הטלים "לגבי איזור שיפוטו" יימחקו.

אשר לדברי חבר הכנסת רוזנברג, הייתי רוצה להפנות את תשומת לבו לסעיף 10(א) המדבר על שופטים. שר המשפטים לא יועיל בכלום אם ישלפט בטכנותו לפי סעיף 8 כדי להיפטר שרופט זה או אחר. נשיא בית-המשפט המחלק את העמדה בין השופטים, יכול לסכל את כוונת השר.

ח. כהן :

להצעת חבר הכנסת בגין. לא דיברתי על כך עם שר המשפטים, אבל אני מוכן לאמר כי לי אין התנגדות לכך שהוא יקבל כאן אפילו את הסכמת נשיא בית-המשפט העליון. הדבר לא יגרום קשיים לשר המשפטים הזה או לשר משפטים אחר. אבל יש לנו קו בענין זה. את הסכמת נשיא בית-המשפט העליון אנחנו תבענו בכל מקום שהדבר נגע לאי-תלות השופטים בתור שכזו, ולא תבענו אותה - ונשיא בית-המשפט העליון הסכים לכך - בעניינים הנוגעים לאדמיניסטרציה, גם אדמיניסטרציה שיפוטית. לכן אני חושב כי הדבר אינו נחוץ כאן.

הנחלט: 1. לקבל את ההצעה לטחוק את המלים "לגבי איזור שיפוטו".

2. להשאיר פתוחה את ההכרעה בהצעת ס. בגין להוסיף "בהתייחסות עם נשיא בית-המשפט העליון" או "בהסכמת נשיא בית-המשפט העליון", מאחר שבהצבעה נטיונית היה מספר הקולות בעד ונגד - שווה.

טעיה 9.

ח. כהן :

כאשר שר המשפטים בתוקף סמכותו לפי סעיף 8 מקים בית-משפט מחוזי, הוא גם קובע מה יהיה מקום מושבו אבל אין זאת אומרת שאם מקום מושבו בתל-אביב, למשל, אין הוא יכול, אם הוא חושב שהדבר דרוש לעשיית הצדק, לשבת בפתח-תקווה. למעשה הוא עושה זאת גם היום. ההחלטה על כך נתונה בידי אותו בית-משפט אשר צריך להטלטל. אבל הדבר הזה אינו צריך להיעשות למשפט מסוים אלא לשלב של משפט. למשל, במקרה של רצח, בי-ת-המשפט יכול לצאת למקום הרצח, לשמוע שם מוטחים, לקיים שם שלב של הדיונים, וכל יתר הדברים יתבררו במקום מושבו הקבוע. מבחינה זו אין בטעיה הזו כל חידוש לעומת המצב הקיים היום.

י. הררי :

אחד מאלה שהופיעו בפנינו הציע שבסיפא יהיה כתוב: בהסכמת השר. לדעתי, צריך להוסיף פה: "רשמי בית-המשפט בהסכמת השר לישיב במקום אחר".

הינו"ר ב. ניר :

הייתי מציע שבנוגע לשלב מסלבי הדיון יוכל בית-משפט לעשות זאת בלי הסכמת השר. בנוגע למשפט שלם - יהיה צורך בהסכמת השר.

י. טופסון :

יש להפריד בין שתי בעיות. בעיה אחת היא: האם בית-משפט יכול לישיב במקום אחר באיזור שיפוטו. וכאן אין כל שאלה. אני חושב שגם חבר הכנסת הררי לא יתנגד אם הוא יחליט על כך בעצמו. אגב, צריך לכתוב מי הסחליט על כך. צריך לכתוב ברור כי במקרה כזה בית-המשפט בעצמו מחליט אם הוא עובר לשבת במקום אחר באיזור שיפוטו. הבעיה מתעוררת כאשר בית-משפט רוצה לעבור לאיזור שיפוטו בית-משפט מחוזי אחר. למשל, יכול להיות מקרה רצח אשר מעורר התרגשות גדולה במקום שבו מתנהל המשפט, ויכולים לחשוב כי רצוי להעביר את המשפט למקום אחר, גם מחוץ לאיזור השיפוט. בפולניה היה מקובל כי בית-משפט מחוזי, לפי הצעת שר המשפטים, פנה לבית-המשפט העליון, אשר החליט על כך. אני חושב שבצורה דומה אפשר היה לפתור את הבעיה גם אצלנו.

ח. כהן:
אני טוען לקבל את הצעת חבר הכנסת שופמן, ואז הייתי מציע לזלף את הטעיה לפני טעיפיים-קטניה: "א) בית-משפט מחוזי יושב במקום שקבע שר המשפטים; (ב) היה בית-משפט מחוזי עבור שהדבר דרוש לעשיית צדק, רשאי הוא ליטב במקום אחר אם בענין מסוים ואם בשלב מסלבי הדיון בענין מסוים; היה המקום האחר באיזור שיפוטו של בית-משפט מחוזי אחר; לא יושב בו בית-משפט מחוזי אלא בהסכמתו של נשיא אותו בית-משפט".

אני הייתי מעדיף זאת על הסכמת השר:

י. הררי:
אני מציע מבחנה אחרת. אין כלל ויכוח על החלק הראשון, האומר כי בית-המשפט המחוזי יושב במקום שקבע שר המשפטים. אח"כ יש הרבעה דברים טובים: דיון בענין מסוים, דיון באחד מסלבי הדיון של ענין מסוים, דיון באיזור השיפוט ודיון מחוץ לאיזור השיפוט. במקרה של דיון באחד מסלבי הדיון, ובמקרה של דיון באיזור השיפוט של אותו בית-משפט, הייתי משאיר את הדבר לבית-המשפט המחוזי. אבל במקרה של דיון בענין מסוים, בענין כולו, ומחוץ לאיזור השיפוט - זה יכול להיות רק בהסכמת השר.

בעיני חשובה מאוד התוספת של היועץ המשפטי: "אם הצדק דורש זאת". בית-המשפט יצטרך להחליט אם אמנם הצדק דורש זאת.

ס. בנין:
אולי טוב לבטח זאת כך: "אם בית-המשפט עבור כי בענין מסוים או בשלב מסוים זה דרוש לעשיית הצדק, כי אז הוא רשאי - - - וכו'".

א. ידון:
המקרה של העברת הדיון בענין שלם שיידך לסעיף 32, אמנם אותו טעיף אינו עונה על כך. אבל שם המקום לדיון בטאלה זו. הייתי מציע להשאיר בטעיף זה רק את המקרה שבית-משפט יוצא מחוץ למקומו הקבוע בשביל לקיים את הדיון בענין מסוים, כולו או מקצתו. אם לדעת בית-המשפט זה דרוש לעשיית הצדק. אין צורך שמישהו יאשר זאת, וזה אפשרי גם לגבי המקרה שהוא יוצא מחוץ לאיזור שיפוטו.

ש. רוזנברג:
דומני שפה יכולה להתעורר בעיה שנשיא בית-משפט מחוזי במקום האחר יאמר: תעביר אלינו את כל הבעיה. נדמה לי כי טוב ששר המשפטים, שיש לו פיקוח ארצי ורואה את כל הענין, יקבע זאת.

ח. כהן:
לשר יש כל מיני סמכויות ואפשרויות לפיקוח על הגדטיניסטרציה המשפטית בדרך כלל. מה שאין לו ולא צריך להיות לו הוא פיקוח על איזו סמכות בנוגע לענין מסוים הסתבר בבית-המשפט. השאלה אם משפט מסוים צריך להישמע במקום זה או אחר, אינה ענין לשר המשפטים, בין אם זה דרוש פיקוח ארצי ובין אם אין זה דרוש פיקוח ארצי. אני חושב שזוהי גישה כוטעית ביטודיה. השאלה הזאת היא שאלה לשופטים בלבד ולא לשר המשפטים.

אני הצעתי את הסכמת נשיא בית-המשפט לא מפני שהיא דרושה. לטעמי נראה לי שאין היא דרושה. כי אם בית-משפט קובע כי עשיית הצדק דורשת שהמשפט יישמע בחיפה, או בשלב מסוים יישמע בחיפה, לא יתכן שנשיא בית-המשפט בחיפה יגיד: לא. אבל זה יותר ענין של ביטום. וטובן שבית-משפט מחוזי במקום אחר לא יטע לחיפה בלי לקבל את הסכמת נשיא בית-המשפט המחוזי בחיפה.

ב. אונג'ל:
אם דרוש טבט ארצי, אולי צריך לקבל את הסכמת נשיא בית-המשפט העליון. על כל פנים - לא שר המשפטים.

בשיקולים אלה שני בוסס יונת הכלל שר
משפטיים שיהיה טאטן בנייה בית-המשפט העליון.

ה. הרני:

הותלט:

בסקרה שבית-משפט רוצה להעביר דיון לסקרה
אחר באיזור שיפוטו, וכן בסקרה שהוא רוצה
להעביר שלב מסלבי הדיון בעניין מסוים מחוץ
לאיזור שיפוטו - ההחלטה תהיה בידו. בסקרה
שבית משפט ירצה להעביר דיון בעניין שלט מחוץ
לאיזור שיפוטו, תהיה דרושה לכך הסמכת נשיא
בית-המשפט העליון.

ט. עי. 10:

ת. כח. 10: את הדבריה האסוריה בסעיף 10(ג) כריף לקרוא
יחד עם סעיף 12. כלומר, הנשיא או הנשיא-

התורן של בית-משפט מסוים קובע את הדבריה אשר יפוט מסוים ידון בהם.
והשופט כשיר לשבת בכל מקום במדינה, ואינו קשור לבית-משפט מסוים.

ההוראה שמספר השופטים ייקבע על-ידי שר
המשפטים הולכת בעקבות ההוראה בחוק השופטים אשר לפיה אריך שר המשפטים
לפרטם ברשותו בכל פעם שמתפנה מקום לכינוי שופט באחד מבתי-המשפט.
יש כהן שיקול גם הדמינסטרטיבי וגם תקציבי.

בתמנה שופט של בית-משפט מחוזי לפי חוק
השופטים, כי אז בא הסיפא של סעיף 10(ג) וקובעת שהוא אינו צמוד
לבית-משפט מחוזי מסוים, גם אם הצורך בכינויו בתעורר ובתאפשר לגבי
בית-משפט מחוזי מסוים דוקא. מי שנתמנה שופט של בית-משפט מחוזי, יכול
לכהן כשופט של בית-משפט מחוזי כל שהוא.

גם בעבר היו מקרים ששופטים הועברו ממקום
למקום, עפ"י לפי בקשותיהם. השופט קטמן, למשל, עבר מתל-אביב להיפה,
והשופט בקר עבר מתל-אביב לירושלים. העברות כאלה נעשות לפי חוק
השופטים, אשר בו יש סעיף מפורט המורה כי שר המשפטים רשאי להעביב
שופט ממקום להונה אחד לשני רק בהסמכת נשיא בית-המשפט העליון.

בנוגע לסעיף-קטן (ג), אבחנו קצת פוטנציות
על הצורך בריבוי נשיאים-תורניים. אבל הצורך הזה קיים. הוא מתברר
כבחינה טכנית לא פעם, ביחוד בבתי-המשפט המחוזיים הגדולים, בתל-אביב
ובחיפה. העבודה המדינית-מסטרטיבית המוטלת על הנשיא היא כל כך רבה, שיש
צורך לפנות לו נשיאים-תורניים המקבלים על עצמם חלק מן העבודה. בבית-
המשפט המחוזי בתל-אביב, למשל, יש נשיא-תורן אחד לאגף הפלילי, ואחד
לאגף האזרחי. וזוהי השאיפה גם בבית-המשפט המחוזי בחיפה.

יש עוד שני נשיאים-תורניים שאני מולי
חייב להזכירם בהקשר זה. הם נשיאים-תורניים מיוחדים בטיימס. הם אינם
צמודים לבית-משפט מחוזי מסוים, ולא הם שופטים ארציים. השופט האחד הוא
השופט שני, שהיה נשיא תורן בבית-המשפט המחוזי בירושלים והוא מסונה
היום על כל העבודה הפיסקאלית, ביחוד על עניני המסים. הוא גם משפט
יו"ר ועדות העררים לפי החוקים הטובים, והוא עונה את העבודה הזאת
בכל הארץ כולה. השני הוא השופט מייזנברג, שנתמנה על-ידי שר המשפטים
להיות מנהל בתי-המשפט, והוא נשיא-תורן שאינו צמוד לבית-משפט מחוזי
מסוים.

סעיף-קטן (ג) כה לאפשר לנשיא אחד להיות
נשיא ביני בתי-משפט מחוזיים. היום גם בנצרת וגם בבאר-שבע אין נשיא
בית-משפט מחוזי. נשיא בית-המשפט המחוזי בחיפה הוא גם נשיא בית-המשפט
המחוזי בנצרת, ונשיא בית-המשפט המחוזי בירושלים הוא גם נשיא בית-המשפט
המחוזי בבאר-שבע.

ד. סנה: לפי ניסוח זה יכול להיות נשיא אחד למספר
יותר גדול של בתי-משפט מחוזיים.

ח. כהן:

אם תהיה הצעה להגביל זאת לשני בתי-משפט
מחוזיים - לא תהיה מוגבלת:

בנוגע לסעיף-קטן (ד); הוא אינו נחשב
דבר; הוא רק חוזר על מה שבאשר בסקודה בתי-משפט, (הוראות מעבר);
תש"ח-1948; היו כמה סמכויות טנדוריות שניתחו לנשיאי בתי-משפט
המחוזיים לפני שנתקופת המנדט נשיאי בתי-משפט המחוזיים היו בריטיים,
והיופטים האחרים היו טקומיים; אחד הדברים שעשינו עם קום המדינה היה
ביטול זכויות היתר של השופטים הבריטיים; נתנו את הסמכויות האלה לכל
שופט של בית-משפט המחוזיים; סעיף-קטן (ד) חוזר על אותה הוראה;

ט. כהן:

אני מציע להפוך את הסדר של סעיפי המסנה
להתחיל בנשיא בית-משפט המחוזיים.

אני סבור כי הרישא של סעיף-קטן (א)
מיותר לגמרי. היא אינה אוטרת דבר, וגם הניסוח שבא אח"כ, "אולם -",
אינו הגיוני, כי החלק השני אינו מנוגד לחלק הראשון;

ש. רוזנברג:

אני מציע להעביר את סעיף-קטן (ד) לסעיף 14,
הן בסמכות היופטים, או להעמידו בסעיף

נפרד. אין זה שייך לסעיף 10

אינני מבין מדוע בכלל יש צורך להכניס את
ההוראה ששופט בית-משפט מחוזי אחד יכול לשבת בכל בית-משפט מחוזי; אם
אפשר להעביר אותו, זה ברור ממילא; ונשאלת השאלה גם למי יש סמכות
להעבירו. מי יחליט כי שופט בית-משפט בירושלים ישב בטקרה מסויים
בבית-משפט המחוזי בחיפה?

ח. כהן:

השונה על כך בסעיף 12,

ש. רוזנברג:

אינני מבין כך את סעיף 12, בסעיף 12 באשר
כי נשיא בית-משפט יקבע את הנועדים

והעניינים ששופט בית-משפט המחוזי ידון בהם,

ח. כהן:

נשיא בית-משפט המחוזי בחיפה יכול לקבוע,
מטובן - בהסכמת נשיא בית-משפט המחוזי בתל-

אביב, ששופט מחוזי בתל-אביב ישב בדיון באחד המשפטים שתבררים בחיפה,
אולי צריך לכתוב זאת באופן ברור.

היו"ר נ. גור:

צריך לכתוב לא "ישב" אלא "כשיר לשבת".

י. הררי:

אני מציע למחוק בסעיף 10 (א) את הסיפא החל
מהסלה "אולם".

בסעיף 47 (ב) באשר כי ביום צאת החוק יהיה לכל
בית-משפט מחוזי הרכב שופטים שיש לו היום, ולפי סעיף 10 (א) יהיה שם
השופטים רשאי לקבוע מספר אחר של שופטים. אבל אין זה מדויק שופטים למקום
מסויים, לדעת, לא טוב לקבוע. בחוק כי שופט מחוזי הוא כפילו שופט מחוזי
של בית-משפט מסויים. הוא נתפז להיות שופט מחוזי. מקום עבודתו והאפשרות
להעבירו למקום אחר, זה נקבע בחוק השופטים. אבל לבני סמכותו, היא אינה
מוגבלת לבית-משפט מסויים. והסיפא המתחילה בסלה "אולם" יוצאת כאילו סתכחה
שהוא שייך לבית-משפט מסויים.

נשאלת גם השאלה מה תפקידו של הנשיא-המורן.
לגבי הצד האדמיניסטרטיבי, כל עוד ישנו הנשיא, אין לנשיא המורן
כל סמכויות אדמיניסטרטיביות.

10.10.56

חוק בתי-המשפט

זה תלוי בחוק. החוק הזה מעניק לו סטכיות.

ח. כהן:

י. הררי:
אנחנו טוכרחה בכל בית-משפט מחוזי לתת לאדם אחד את הסטכות שיט לנשיא בית-משפט מחוזי. נשיא אחד יכול להיות נשיא בטי-משפט, אבל לא יתכן שלבית-משפט אחד יהיו שלושה נשיאים. צריך לכתוב כי הנשיא בתורן פועל בהיעדרו של הנשיא. וצריך לכתוב לפי איזה תור.

היו"ר נ. ניר:
ברור כי צריך לקבוע משהו כאשר לתפקידי הנשיאים והנשיאים התורניים. אבל אין זה טיין לסעיף זה. נצטרך למצוא לזה מקור.

י. הררי:
לדעתי גם הנשיאים התורניים אינם צריכים להיות קיורים בבית-משפט מסוים. אם אדם מתסנה להיות נשיא בית-המשפט המחוזי בירושלים, זה תפקיד מסוים. אבל אם אדם מתסנה לנשיא תורן, או זה רק לירושלים. זוהי דרגה.

ח. כהן: זה באמת הסצב היום.

י. הררי: אבל זה צריך להסתקף בחוק.

היו"ר נ. ניר:
אולי אפשר לצרף יחד את החלק השני של סעיף 10 עם הענין הזה, ולהגיד כי כל שופט מחוזי כסיר לבית-משפט מחוזי, וכל נשיא תורן כסיר להיות נשיא תורן בכל בית-משפט מחוזי.

ח. כהן: כסירות כזאת יש לכל שופט של בית-משפט מחוזי, לא רק לנשיא-תורן.

פ. רוזנברג: היום אין זה כך שלנשיא תורן יש תפקידיים אדמיניסטרטיביים רק כאשר הנשיא נעדר.

ח. כהן: אני מסכים עם חבר הכנסת הררי כי צריך להיות הסדר איך הנשיא והנשיאים התורניים מסדרים ביניהם את חלוקת העבודה אבל איני סוכן לקבל את ההצעה שכל זמן שהנשיא פועל, הנשיאים-התורניים אינם יכולים לפעול.

ג. אזוביה: הרישט של סעיף 10, אשר הוצע לטחקה, אינה ברורה לי. אני טבור כי צריך להיות כתוב כאן כי יטנה סטכות של קביעת מספר השופטים בכל בית-משפט מחוזי.

פ. רוזנברג: אני מציע: "שר המשפטים יקבע את מספר השופטים בכל בית-משפט מחוזי".

ח. כהן: אני מקבל את ההצעה להפריד בין שני החלקים של סעיף-קטן (א). אני סוכן גם לקבל את הנוסח שהציע עכשיו חבר הכנסת רוזנברג

ח. כהן: מני מקבל את ההצעה להקדיש את הסעיפים -
הקטנים הנוגעים לבשיאים ולבשיאים-תורניים,
לפני הסעיפים הנוגעים לזרעונים. והז סעיף-קטן (ב) יהיה: "בכל בית-
משפט מחוזי יהיה נשיא ויכול שיהיו בו נשיא תורן אחד או יותר".
סעיף-קטן (ג) יהיה: "יותר שיהיה נשיא אחד לשני בתי-משפט מחוזיים",
אם לקבל את הערת חבר הכנסת סנה בהצעה. וסעיף-קטן (ד) יהיה:
"שופט בית-משפט מחוזי אחד כשיר לייב בדיון בכל בית-משפט מחוזי,
ונשיא תורן כשיר ליישם נשיא תורן בכל בית-משפט מחוזי".

הוחלט: לקבל את הצעת הוועדה של היועץ המשפטי.

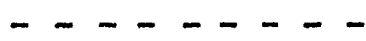
י. הררי: לדעתו, צריך להוסיף כי שר המשפטים ידגג
לפיכתי או יסנה לכל בית-משפט נ יא.

ח. כהן: זה כתוב בחוק הנוכחי.

פ. רונן: יתכן שטוב לכתוב "יכול" מאשר "כשיר",
מני ששופט בית-המשפט המחוזי כשיר להתכנות
גם לשופט בית-המשפט העליון.

היו"ר נ. ניר: מולי נכתוב "רשמי".

הוחלט: לקבל את הצעת היו"ר לכתוב במקום "יכול" -
"רשמי".

היו"ר נ. ניר: הועבר אלינו חוק רשויות מקומיות (הסמכה
סיווגת). הייתי רוצה לדעת האם חברי הועדה
רוצים ליטות את סדר העבודה בעקבות חוק זה.

ב. אזוליה: העבירן הזה צריך לבוא על תיקונו בסדר.
זוהי הצעה שהמשלה הגיאה אותה על יסוד הרבה
סאוד שיקולים ומאבק. לא הייתי רוצה שזה יידחה, ומני מבקש לדון בכך.

י. הררי: מני מציע שבדיון לפי סדר קבלת החוקים.

ע. איש לוב: חבר הכנסת ורהפטיג עומד לנטוע לחו"ל. הייתי
מציע לברר אתו אם הוא יהיה מוכן לכך שבמקרה
שנתחיל בחוק ולא נגמר אותו עד צאתו את הארץ, נמשיך בלעדיו.

ב. אזוליה: מני תוסף בהצעה לברר עם חבר הכנסת ורהפטיג
האם יצאתו את הארץ תצב את הדיון בחוק.

היו"ר נ. ניר: מני מעמיד את החוק בסדר-היום של הוועדה, והם
בישיבה הבאה יציע משהו להקדיש את הדיון בחוק
זה, בדיון על כך.

הישיבה נועלה בשעה 10.30.